

?Manresa, vila espiritual? (1)

El 26 d'octubre de 1923, Gaziol pronunciava a Girona la conferència *Les viles espirituals*. Llavors ja era una de les personalitats més distingides en el camp del periodisme d'idees. Era codirector de *La Vanguardia* i n'esdevindria director l'any 1933. La conferència és un al·legat per la descentralització de la vida econòmica, social i cultural: de la macrocefàlica Barcelona cap a les ciutats mitjanes. Advocava per la potenciació de la vida *espiritual* d'aquestes ciutats i per la creació d'una xarxa interdependent que convertís qualsevol nucli de població important en un centre d'aportació d'idees al conjunt de la societat. Un ideal noucentista de desenvolupament del territori i d'estructuració cultural. La idea de *vila espiritual* deriva de la noucentista Catalunya-ciutat i de l'objectiu de civilització (*ciudadanització*) de la societat catalana. Es tractava de crear escoles, museus, instituts universitaris, biblioteques..., com havia començat a impulsar la Mancomunitat. Implicava un intent per foragitar el provincianisme barceloní i comarcà. I això mereixia un esforç dels ciutadans, sobretot els més cultes, formats i responsables.

La xarxa cultural, però, es basava en la potenciació dels nuclis culturals emissors, les ciutats. Només així es podria establir un diàleg entre elles. La conferència la va pronunciar a Girona, però també l'hagués pogut fer a Manresa (que esmenta explícitament). S'hauria trobat una ciutat històrica, amb persones inquietes, especialment un Fidel Riu i Dalmau, principal promotor de les revistes *Cenacle* i *Ciutat*, que a la postguerra continuarà col·laborant en la revista *Bages*. O un Ignasi Armengou, un altre personatge inquiet, que als anys vint se'n va a Barcelona. O Ramon Torra, propietari de la impremta de Sant Josep, que tres anys després imprimiria la revista *Ciutat*. Una ciutat en transformació, amb joves que esdevindrien intel·lectuals a la República (*decapitats* per la Guerra Civil), amb industrials que no confiaven en la ciutat, una cúria conservadora, un proletariat radicalitzat. Fase crisàlide d'una ciutat que no va esdevenir papallona. Però les revistes literàries *Cenacle*, *Ciutat*, *Bages* encarnen el testimoni d'una ciutat que volia ser, i potser va ser, una *vila espiritual*, ni que fos intermitentment.